

‘Het kastje opentrekken is makkelijk, maar zelf experimenteren is veel leuker’

GotY-genomineerde Gijs van Berkel is 24/7 met zijn vak bezig

Als Gijs van Berkel niet op de golfbaan te vinden is, speurt hij wel het internet af om meer te leren over het greenkeepersvak. De hoofdgreenkeeper bemest vloeibaar op Golfclub Princenbosch en experimenteert zelf met de samenstelling. Hij voegt zelfs producten als kaneel en peper toe. ‘Dingen die uit de natuur komen, kun je ook weer in de natuur gebruiken.’

Auteur: Nino Stuivenberg

Zoals de meeste greenkeepers maakte Gijs van Berkel (39) eerst een aantal omzwervingen voordat hij op de golfbaan terechtkwam. Hij deed de tuinbouwschool, werkte internationaal als autobeger en ging daarna bij Martens en Van Oord werken. Van Berkel volgde daar een opleiding tot planner en kon bij het bedrijf blijven werken in die functie, maar besloot anders. ‘Ik begon me af te vragen of dat werk wel mijn ding was. Ik wilde terug het groen in.’ En dus begon de Brabander, geboren in Gilze en tegenwoordig woonachtig in het naastgelegen Rijen, dicht bij huis te zoeken naar mogelijkheden. ‘Via via hoorde ik dat ze iemand zochten op Golfbaan Princenbosch. Ik heb meteen aan de bel getrokken en een open sollicitatie gedaan. Zo ben ik hier terechtgekomen.’

Van Berkel werkt inmiddels dertien jaar op Golfclub Princenbosch. Hij begon er als greenkeeper en deed de greenkeepersopleiding, maar besloot al snel dat hij verder wilde leren. Hij volgde de opleidingen tot assistent-hoofdgreenkeeper en hoofdgreenkeeper en werkte een aantal jaar als assistent van hoofdgreenkeeper Koert Donkers. Toen Donkers begin 2018 vertrok naar de NGF, kwam de positie van hoofdgreenkeeper vrij. Van Berkel solliciteerde, werd zijn opvolger en geeft inmiddels ruim drie jaar leiding aan het baanonderhoud op Princenbosch. ‘En ik vind dit werk nog steeds iedere dag leuk’, vertelt hij. ‘Je werkt met de natuur, waardoor elke dag een verrassing is. Dat is ook het leuke van dit vak.’

Pure scheikunde

Op Golfclub Princenbosch werd begin 2018 al nagenoeg geen chemie meer gebruikt. Toch heeft Van Berkel de touwtjes nog strakker getrokken. 'Ik heb vanaf dag één gezegd: we gaan hier geen producten meer gebruiken tegen schimmels. We gaan het met bemesting oplossen.' Princenbosch kiest er al jaren voor om de greens vloeibaar te bemesten; de greenkeepers hebben een eigen mengtank. Vloeibaar bemesten was dus niet nieuw. Maar Van Berkel zag wel kans om meer te experimenteren met de samenstelling. 'Ik ben me gaan verdiepen in hoe ik zelf bemesting kon maken, gewoon door te zoeken op Google en forums. Als ik een schimmel had, speelde ik daar op in met peper of kurkuma. Momenteel heb ik kaneel in de tank zitten', lacht hij. 'Bemesting mixen is niet iets wat je even leert: eigenlijk is het pure scheikunde. We hebben heel veel proeven gedaan, soms zelf, soms in samenwerking met bedrijven. En we voeren nog steeds veel proeven uit. Ik vind het persoonlijk erg belangrijk dat je zelf ondervindt waar je mee bezig bent.'

Van Berkel haalt die specerijen vaak gewoon bij de supermarkt of in een andere winkel. 'Specerijen die uit de natuur komen, kun je ook weer in de natuur gebruiken', zegt hij. 'In de cactuswereld gebruiken ze bijvoorbeeld al heel lang kaneel tegen schimmels en voetrot. Planten zijn planten. Je kunt er ontzettend veel mee bereiken, maar het heeft wel tijd nodig. Ik heb veel geleerd door gewoon dingen te proberen.' Tijdens het groeiseizoen wordt de vloeibare bemesting wekelijks op de greens toegepast. Van Berkel legt uit: 'Eigenlijk pesten wij het gras altijd, waardoor het last van stress krijgt. Maaien levert veel wonden op. De plant heeft voeding nodig, want als hij zonder eten zit, wordt hij zwak. Wij geven daarom wekelijks een heel kleine gift vloeibare bemesting, zodat de grasplant altijd op tijd voeding heeft.'

Grondmonsters

Op de voorgreens, fairways en tees bemest Van Berkel ook vloeibaar, maar start hij in het voorjaar met granulaire bemesting. 'Bij granulair bemesten is de uitspoeling namelijk minder', legt hij uit. 'Als vloeibare bemesting niet opgenomen wordt, heeft de plant geen voeding. Granulaire bemesting geeft net wat langer mest. Als je dan eenmaal opgestart bent, heb je meer blad en bladgroen en kun je op het blad gaan bemesten.' Om te kijken waar de tekorten zitten, laat Princenbosch één keer per jaar grondmonsters nemen. Deze worden

opgestuurd naar het STRI, bekeken door Conor Nolan, die de baan adviseert, en daarna gezamenlijk doorgesproken. Vorig jaar was er bijvoorbeeld een tekort aan mangaan, waardoor de baan gevoelig kon worden voor *take-all patch*. Op basis van de monsters kon er worden bijgestuurd.

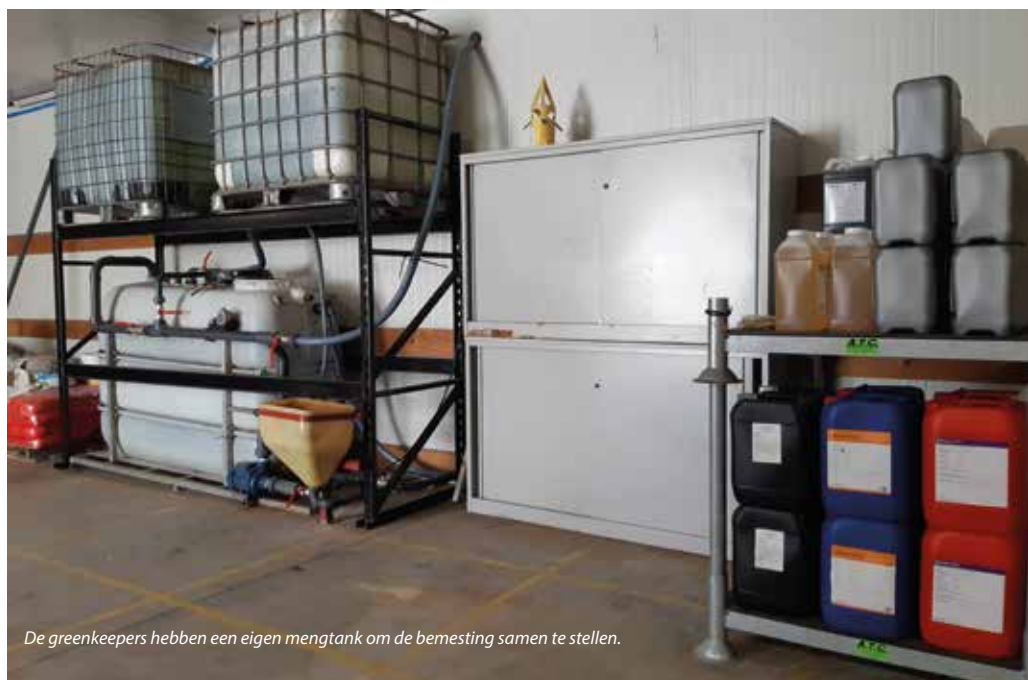
Bemesten in de avonduren

Het bemesten doet Van Berkel altijd zelf, omdat hij het één van de belangrijkste onderdelen van het onderhoud vindt. Meestal bemest hij 's ochtends of 's avonds, omdat het dan rustig in de baan is en de huidmondjes van het gewas openstaan. Dat zijn niet de meest ideale werktijden. 'Ja, mensen vinden het weleens gek dat ik 's avonds nog ga bemesten', vertelt hij. 'Maar het levert wel constante groei op en geweldige greens. Daar doe ik het voor.' Standaard werkt hij met Urean, dat nitraat, zwavelzuur-ammoniak en ureum bevat. 'Dat zijn drie stoffen die de plant altijd kan gebruiken als bouwstof. Nitraat komt wat eerder, ureum is – afhankelijk van de temperatuur – weer langzamer.' Verder gebruikt hij veel andere elementen, zoals silicium. 'Om het blad harder te maken', legt Van Berkel uit. 'Zo krijg je betere celwanden; als er een aanval komt, kan het gewas meer hebben. Dat zijn dingen waar ik naar kijk. Als je zo gaat denken, kom je een heel eind. We zijn elke dag bezig om de grasplant zo gezond mogelijk te houden, zodat we de baan altijd in optimale conditie kunnen houden of kunnen verbeteren. Dat zorgt voor meer spelplezier!'

Mopperende golfers

Het greenkeepersteam van negen man heeft op Princenbosch 90 hectare te onderhouden; sinds vorig jaar is er naast de 27 holes ook een verlichte 9-holes-par-3 baan geopend. Met 1.500 leden is het één van de drukste banen van de regio. Van Berkel klimt regelmatig in de pen om hen op de hoogte te houden van het onderhoud. 'Leden vinden dat prachtig. Je hoort vaak dat ze sommige dingen nooit geweten hebben en dan pas snappen waarom je op een bepaalde manier werkt', vertelt hij. 'Een paar jaar geleden bijvoorbeeld was het droog en mopperden golfers omdat we niet beregden. Toen heb ik uitgelegd dat we 500.000 liter water verbruiken per nacht, alleen al om het gras in leven te houden. Daar vallen ze wel even van achterover.'

Als hoofdgreenkeeper geeft Van Berkel zijn team waar mogelijk vrijheid. 'Ik kan niet altijd mee de baan in, maar probeer dat wel zoveel mogelijk te doen. Bijvoorbeeld om even te vragen of het allemaal lukt als ze bezig zijn. Ik geef ze verantwoordelijkheid en laat ze hun eigen ding doen. Zo heb ik het vak zelf ook geleerd. Met vrijheid kun je ver komen.' Zelf is hij meestal zes, soms zelfs zeven dagen per week op de golfbaan te vinden. 'Met stressgevoelig weer kom ik toch even kijken of alles goed gaat. Soms werk ik in de avonden door; dat ligt er net aan. Je moet er gewoon zijn als het nodig is; het is geen 8-tot-5-baan. In de zomer beginnen de jongens om zes uur; zelf ben ik dan voor half zes al hier. Dan zorg ik ervoor dat alle machines

De greenkeepers hebben een eigen mengtank om de bemesting samen te stellen.

al buiten staan, zodat ze meteen kunnen beginnen.' Als er aan het eind van de dag nog tijd overblijft, probeert Van Berkel de golftee mee te nemen en zelf de baan in te gaan.

Zure appel

Van Berkel is duidelijk voorstander van chemievrij beheer. Volgens hem gaat het erom dat een baan de overstap moet durven maken. 'Ik heb ook dagen gehad dat ik dacht: als ik morgen terugkom, zou het dan goed gaan? Maar je kunt het oplossen als je er iedere dag mee bezig bent. Ik houd ook van de uitdaging; dat is het mooie van dit vak.' De hoofdgreenkeeper beseft dat hij op Princenbosch een luxepositie heeft. 'Er zijn banen waar je commissies of aannemers hebt en dan kun je niet altijd kiezen. Zij moeten soms nog door de zure appel heen bijten. Ik had hier al een begin, dus was het makkelijker. Maar zelfs als ze mij zouden neerzetten op een baan waar nog gespoten wordt, zou ik dat aandurven. Je moet er gewoon zijn: continu het vochtpercentage meten en het weer, het luchtvocht en de dauw in de gaten houden. Het is allemaal veel werk, maar je kunt daar heel ver in gaan. Je moet het durven.'

Hij raadt andere greenkeepers aan om vooral aan de eigen visie vast te houden en adviseurs niet blindelings te volgen. 'Natuurlijk kun je als hoofdgreenkeeper het advies van een adviseur meenemen, maar volg het niet blindelings. Als je dat doet, is er eigenlijk geen hoofdgreenkeeper meer nodig. Houd als hoofdgreenkeeper je eigen visie en kennis en kijk zelf of dingen werken. Ik zie weleens leveranciers die met tovermiddelen de markt op komen. Er zitten zeker wel goede producten tussen, maar ik ben van mening dat je altijd dingen eerst zelf

moet proberen om te kunnen zien of het echt iets toevoegt. Doe er een proef mee en kijk of het werkt.' Zelf werkt hij veel samen met Hans de Kort van Aqua-Aid. 'We doen veel proeven samen en hij komt regelmatig langs. Samen zie je toch meer. Zo moet je wat lijntjes leggen, zorgen dat je elkaar helpt.' Van Berkel is bijvoorbeeld ook actief in de stichting Duurzaam Golfbaan Beheer, waar hij veel spart met collega-greenkeepers. 'Bij DGB is heel veel kennis aanwezig. Daar kom je verder mee; samen kun je die ervaring delen.'

Concurreren met ziektes

Onkruid pakt het team vooral aan door te sturen op het grasbestand. Van Berkel legt uit: 'Onze greens bestaan vooral uit roodzwenk, dat later opkomt. We hebben 30 procent struisgras om dat op te vangen en te concurreren met ziektes. Elk jaar tellen we de grassen in de greens door middel van foto's; daar gebruiken we een telraam voor. Op basis van die cijfers kijken we wat het percentage is van onze grasbezetting op de greens. We zaaien hier elk jaar door, ook als het niet nodig is. Verjongd gras wordt immers minder snel ziek. Als je schim-

mels hebt, zie je het jonge gras er vaak meteen doorheen komen.' Bij het doorzaaien kiest hij afwisselend per jaar voor verschillende graszaadleveranciers. 'Niet omdat de ene beter is dan de andere, maar omdat ze andere rassen gebruiken, en die concurreren allemaal met ziektes. Daarom blijven wij continu verjongen. Volledig zonder onkruiden, dat lukt niemand. Maar je kunt er wel voor zorgen dat je op tijd bemest en niet te veel water gebruikt. Met een dichte mat heb je al veel minder onkruiden en ziektes.'

Ook voor onkruiden zal hij dus niet snel naar chemische middelen grijpen. Van Berkel: 'Chemische bestrijding is eigenlijk puur tegenhouden. Het is makkelijk om het kastje open te trekken, maar het is veel leuker om zelf te experimenteren. En onkruid hoort nu eenmaal bij de natuur; het moet alleen wel beheersbaar blijven. Daar kun je op diverse manieren aan werken, maar het begint bij jezelf: je moet meer in oplossingen gaan denken. Ik ben trots dat we het hier met bemesting kunnen oplossen.' Hij vervolgt: 'Maar garanties heb je nooit. Onkruid heeft eigenlijk altijd een valse start in het voorjaar. Wij blijven veel vocht meten en bezanden om een betere structuur in de bodem te krijgen. Het doel is om greens te krijgen die het water deels vasthouden, maar wel afvoeren als er te veel water valt. Want is het te vochtig, dan krijg je weer schimmels of verkeerde grassen. We hebben nu voor het eerst in drie jaar wat vocht in de bodem zitten nu het seizoen begint. Maar ook dan weet je niet hoe het seizoen zal verlopen. Het is de natuur, dus dat blijft altijd een verrassing. Mensen willen vaak aan de thermostaat draaien, maar zo werkt de natuur niet. We zullen ons vaker moeten aanpassen aan de natuur, en soms accepteren hoe dingen gaan in de natuur.'

Scan, lees & deel!

